

Handläggare: Marianne Berg Ekbohm
Telefon: 508 29 801

Till
Kommunstyrelsen

Servicejänster till äldre

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

1. Servicejänster kan utföras som en del i stadsdelsnämndernas förebyggande insatser till äldre under 2007.
2. Servicejänster tillhandahålls kostnadsfritt till kommuninvånare som fyllt 75 år och som inte har annan hemtjänst.
3. Äldrenämnden får i uppdrag att följa utvecklingen av kostnader och verksamhet med servicejänster och i tertialrapport 2 - 2007.

Kommunstyrelsen föreslås besluta följande för egen del.

1. Skrivelsen om servicejänster i hemtjänsten från Elisabeth Brandt-Ygeman (s) Margareta Olofsson (v) och Christopher Ödmann (mp) anses besvarad.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Sammanfattning

Stadsledningskontoret anser att servicetjänster för äldre kan utföras inom ramen för stadsdelsnämndernas förebyggande arbete i samarbete med landstinget. Det är viktigt att uppmuntra och utveckla samarbetet med föreningar och andra i syfte att aktivera och skapa gemenskap bland äldre. Servicetjänster tillhandahållas kostnadsfritt till personer över 75 år som inte har annan hemtjänst. Om äldre personer kan bo kvar hemma och inte råkar ut för fallolyckor som medför vård- och omsorgsboende ger det hälsomässiga vinster för enskilda och ekonomiska vinster för staden och landstinget.

Stadsledningskontoret kan konstatera att de ekonomiska effekterna av servicetjänsterna är svåra att beräkna. Verksamheten bedöms till en början komma att anlitas av relativt få men att det kan väntas en efterfrågeökning. Utvecklingen måste därför följas noga så att verksamheten inte ökar i omfattning och därmed riskerar tränga undan annan viktig verksamhet. Stadens kostnader för servicetjänster inryms i stadsdelsnämndernas budget för äldreomsorg som en del i det förebyggande arbetet.

Stadsledningskontoret föreslår att äldrenämnden får i uppdrag att följa utvecklingen av kostnader och verksamhet med servicetjänster och i tertialrapport 2 2007 göra en uppföljning och analys av utvecklingen. I detta sammanhang ska nämnden överväga behovet av riktlinjer och avgifter för verksamheten.

Inför budget 2008 måste verksamheten prövas så att den inte står i konflikt med kommande riksdagsbeslut och därefter i sedvanlig ordning prioriteras i relation till övriga verksamheter inom nämndernas budgetramar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 10 maj 2006 att överlämna en skrivelse om servicetjänster i hemtjänsten från Elisabeth Brandt-Ygeman (s) Margareta Olofsson (v) och Christopher Ödmann (mp) för beredning. I skrivelsen föreslås att stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda hur Stockholms stad kan erbjuda äldre hjälp med serviceinsatser, med förenklad biståndsbedömning enligt ordinarie hemtjänsttaxa eller i enlighet med vad som föreslås i propositionen 2005/2006:115.

Äldreomsorgsberedningen beslutade den 24 november 2006 att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Servicetjänster i form av vaktmästarservice införs i staden från och med den 1 januari 2007 med stöd av lagen om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre.
2. Servicetjänster i form av vaktmästarservice tillhandahålls till kommuninvånare som fyllt 75 år och som inte har annan hemtjänst.
3. Avgift för servicetjänster i form av vaktmästarservice utgörs av ett timpris inklusive moms som följer avgiften för tillfällig hemtjänst. Avgiften för den enskilde blir enligt 2006 års nivå 180 kr per timme inklusive moms.

4. Förslaget om att kommuninvånare som fyllt 75 år ges möjlighet att ansöka om hemtjänst upp till fyra timmar per månad genom förenklad biståndshandläggning med sikte att effektivisera hela hanteringen utan kostnadsdrivande effekter återremitteras.
5. Maria-Gamla stans stadsdelsnämnds hemställan om att på försök under två år erbjuda pensionärer över 80 år hemtjänst en till fyra timmar per månad genom förenklad biståndsprövning avslås.
6. Skrivelsen om ”Servicetjänster i hemtjänsten” av Margareta Olofsson (v), Christopher Ödmann (mp) och Elisabeth Brandt-Ygeman (s) anses besvarad i och med detta beslut.
7. Skrivelsen ”Valfrihet och flexibilitet i hemtjänsten” av Christopher Ödmann (mp) anses vara besvarad utifrån vad som anförs i budgeten för 2007.
8. Därutöver anförs följande.

Det är positivt att staden genom den nya lagen nu ges möjlighet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre utan föregående biståndsbedömning. Samtidigt är det viktigt att staden under 2007 följer regeringens arbete med ändrade regler för hushållstjänster och vilka konsekvenser det kan få för behovet av vaktmästarservice genom stadens försorg. I ärendet hänvisas till likställigheten mellan medborgarna när det gäller avgiften och att det därför finns anledning för staden att subventionera vaktmästarservicen så att den avgift per timme som tas ut motsvarar den som tas ut för hemtjänst.

När det gäller den föreslagna förenklade biståndsbedömningen menar stadsledningskontoret att det skulle vara ohållbart i längden att ha två helt olika upplägg av hemtjänst parallellt, då den som har störst behov har minst inflytande över både insatser och tid. Vi instämmer i professionens åsikter och hänvisar till kommunallagens likställighetsprincip. Dessutom framgår av utvärderingen av försöksperioden att de personer, som i försöksperioden haft den förenklade biståndsbedömningen, till största delen skulle ha fått biståndsbedömd hemtjänst.

Ärendet

Riksdagen beslöt den 30 maj 2006 att anta propositionen (2005/06:115) ”Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre”. Som en del i den nationella utvecklingsplanen införs från och med den 1 juli 2006 en ny lag om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre. 17 stadsdelsnämnder har eller planerar att inom kort införa en vaktmästarfunktion som hjälper äldre med praktiska och riskfyllda vardagssysslor.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom stadsledningskontorets finansavdelning. I detta ärende behandlas äldreomsorgsberedningens förslag om servicetjänster i form av vaktmästar-service.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Socialnämnd eller motsvarande ska på olika sätt verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra (5 kap. 4 § SoL). Hemtjänst, dagverksamheter och annan liknande socialtjänst ska underlätta för den enskilde att bo hemma och ha kontakt med andra (3 kap. 6 § SoL). I hälso- och sjukvårdslagen (HSL) finns bestämmelser om att hälso- och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa (2 c § HSL).

I den nationella utvecklingsplanen för vård och omsorg om äldre (prop. 2005/06:115) anges sex utvecklingsområden, ett av dessa gäller förebyggande insatser. I propositionen redovisas att genom relativt enkla insatser finns goda möjligheter att förebygga olycksfall bland äldre. Att förebygga och skjuta upp behov av vård och omsorg är angeläget för såväl den enskilde som dennes anhöriga som för samhället. Enligt utvecklingsplanen finns det flera tungt vägande skäl för att under den kommande tioårsperioden prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre. Regeringen framhöll i propositionen att det är angeläget att kommuner och landsting bedriver ett säkerhetsfrämjande och skadeförebyggande arbete bland äldre. Den nya lagen ger kommuner befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre personer som fyllt 67 år. Skälig avgift får tas ut, dock inte överstigande kommunens självkostnad.

Stadsledningskontoret anser att servicetjänster för äldre kan utföras inom ramen för stadsdelsnämndernas förebyggande arbete. Servicetjänsten omfattar enklare praktiska och riskfyllda vardagssysslor som tunga lyft, fästa elektriska sladdar samt olika former av insatser som innebär att klättra på stege. Tjänsten omfattar däremot inte insatser som kräver någon form av auktorisation, trädgårdsskötsel eller städning. Det är också viktigt att uppmuntra och utveckla samarbetet med landstinget, föreningar och andra i syfte att aktivera och skapa gemenskap bland äldre.

Om äldre personer kan bo kvar hemma och inte råkar ut för fallolyckor som medför vård- och omsorgsboende ger det hälsomässiga vinster för enskilda och ekonomiska vinster för staden och landstinget.

Inom kort förväntas riksdagen ta ställning till förslag om skatteavdrag för hushållsnära tjänster. Detta måste inför budget 2008 beaktas av staden så att inte staden bedriver verksamhet som leder till att medborgarna behandlas olika. I detta sammanhang måste även beaktas att det råder konkurrensneutralitet mellan staden och externa utförare.

Stadsledningskontoret kan konstatera att de ekonomiska effekterna av servicetjänsterna är svåra att beräkna. Om 10 % av målgruppen anlitar servicetjänsten fyra timmar per år, innebär det en kostnad för staden om cirka 4 mnkr och vid 20 % cirka 9 mnkr.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamheten till en början kommer att anlitas av relativt få, men att det kan väntas en efterfrågeökning. Utvecklingen måste därför följas noga så att verksamheten inte ökar i omfattning och därmed riskerar tränga undan annan viktig verksamhet. En uppföljning och analys bör göras redan till tertialrapport 2 - 2007 utifrån stadsdelsnämndernas faktiska kostnader och utförda timmar.

Stadsledningskontoret föreslår att servicetjänster även fortsättningsvis kan utföras som en del i stadsdelsnämndernas förebyggande insatser till äldre under 2007. Servicetjänster tillhandahålls kostnadsfritt till kommuninvånare som fyllt 75 år och som inte har annan hemtjänst. Stadens kostnader för servicetjänster inryms i stadsdelsnämndernas budget för äldreomsorg som en del i det förebyggande arbetet. Kommunfullmäktige har i budget för 2007 tillfört stadsdelsnämndernas budget 2,5 mnkr för ökade kostnader för vaktmästarservice och 3,0 mnkr för ökade kostnader för dagkollo för äldre.

Inför budget 2008 måste verksamheten prövas så att den inte står i konflikt med kommande riksdagsbeslut och därefter i sedvanlig ordning prioriteras i relation till övriga verksamheter inom nämndernas budgetramar.

Stadsledningskontoret föreslår att äldrenämnden får i uppdrag att följa utvecklingen av kostnader och verksamhet med servicetjänster och i tertialrapport 2 2007 göra en uppföljning och analys av utvecklingen. I detta sammanhang ska nämnden överväga behovet av riktlinjer och avgifter för verksamheten.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen om servicetjänster i hemtjänsten från Elisabeth Brandt-Ygeman (s) Margareta Olofsson (v) och Christopher Ödmann (mp) får anses vara besvarad.

Bilagor

Utdrag ur protokoll nr 10 fört vid kommunstyrelsens äldreomsorgsberednings sammanträde den 24 november 2006.